

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

У статті надано інформацію про сторінки особистого життя основоположника сучасної української літературної мови, великого українського поета, прозаїка, драматурга, художника, мислителя Т. Г. Шевченка, який своєю геніальною творчістю підніс рівень розвитку мови на більш високий щабель.

Ключові слова: поет, прозаїк, художник, кохання, жінка.

Abstract:

The article provides information about the pages of the personal life of the founder of the modern Ukrainian literary language, the great Ukrainian poet, prose writer, playwright, artist, thinker T. G. Shevchenko, who with his brilliant work raised the level of language development to a higher level.

Keywords: poet, novelist, artist, love, woman.

"Не женися на багатій, Бо вижене з хати, Не женися на убогій, Бо не будеш спати. Оженись на вольній волі, На козацькій долі, Яка буде, така й буде, Чи гола, то й гола. Та ніхто не докучає..." [1, с. 286].

Про життєвий та творчий шлях Тараса Шевченка написано багато книг, але про його особисте життя, на жаль, перевіреної інформації мало.

Загальновідомо, що Тарас Григорович Шевченко ніколи не був одружений та не мав дітей. І хоча так і не створив родинний затишок, про який весь час мріяв, він ніколи не був самотником чи затворником, він кохав і був коханим. Отже, кохані поета від кріпачок до княжних: хто вони, як виглядали, чому стосунки не склалися?

"Першим сильним почуттям Тараса було його дитяче кохання до Оксани Коваленко, що стала Шевченковою Беатріче. Дівчина була на три роки молодшою від Тараса і мешкала по сусідству. Діти часто проводили час разом, але дитяча симпатія та підліткова закоханість не переросли в справжнє і глибоке почуття, тому що Шевченко був змушений покинути в той час рідне село через від'їзд пана Енгельгардта, у якого він був на службі. Зрештою, до Кирилівки він повернувся через чотирнадцять років, а Оксана, на той час, уже три роки була одруженою і мала двох доньок. Тож у віршах, присвячених Оксані, "Мені тринадцятий минало", "Ми вкупочці росли", "Не молилася за мене", створених на засланні, доторкаємося до особисто пережитого Шевченком" [2].

"Друге юнацьке кохання до вільної дівчини, чорнобрової, польської швачки Ядвіги Гусиківської було овіяне чарівністю чужого, великого міста Вільно, чужого народу й чужої мови. Дуня привчила молодого козачка пана Енгельгардта польської мови, по-сестринськи жаліла його, перша дала йому гостро відчуті різницю між вільним і кріпаком, між долями хоч і бідної, але вільної людини і раба" [3, с.24 – 25].

"Під час перебування в Кирилівцях Шевченку сподобалася донька попа Григорія Кошиці – 17-ти річна Феодосія, з якою від хотів одружитися. Батько дівчини не захотів віддати доньку за Тараса, а дівчина не відважилася піти проти волі батьків. У 1883 році дівчина збожеволіла з туги за Шевченком, згодом лікувалася в Києві в університетській клініці, а в 1884 померла" [2].

"Життя кобзаря тільки починалося, а він був уже відомим автором скандальних поезій та гарним портретистом, його столичні знайомства відкривали йому двері на бали та прийоми аристократів. На одному з них Тарас познайомився з 18-ти річною Надією Тарновською, до якої через п'ять років зародиться глибоке почуття. Він захоплювався нею і робив їй пропозицію руки та серця, проте дівчина любила його як друга, чи брата, тому відмовила. Згодом, через два роки, їхнє остаточне дружнє зближення закріпилося кумівством. Тарас і Надя хрестили доньку рідного брата дівчини. Автопортрет, малюнок "Сторож на Потоцькому кладовищі", акварель «Комора в Потоках» з

особистим підписом Шевченка був подарований "любій Кумасі" Саме до неї були найніжніші сердечні почуття, про які він згадував до самої смерті" [4].

"На одному зі світських балів у 80-річної поміщиці Тетяни Густавівни Волховської в селі Мосівка Шевченко познайомився з дружиною відставного полковника Ганною Закревською та племінницею декабриста Рєпніна — княжною Варварою, між якими виник химерний любовний трикутник. На відміну від Варвари, якій він не відповідав взаємністю, Ганна припала йому до душі. Поет присвятив дівчині поему "Слепая", а також поезії "Якби зустрілися ми знову...", "Своєму єдиному великому коханню". У цих віршах і відвертість, і щедрість серця поета, і шляхетність почуття, і зрілість майстра слова" [5, с. 260].

"До речі, на заслання в Казахстан Шевченко потрапив власне через жіночу образу. У найскандальнішій на той час у поемі "Сон" Тарас дозволив собі порівняти першу леді Росії, імператрицю Олександрю, із засушеним опеньком, мовляв, така ж вона "тонка, довгонога". На відміну від теперішнього захоплення зовнішністю подіумних моделей, краса такого гатунку тоді була не в моді, і ображений таким порівнянням російський імператор суворо покарав поета" [4].

"Зрозуміти і всім серцем підтримати Тараса Григоровича в далекому засланні змогла Ускова Агата (Ганна) Омелянівна, дружина коменданта Новопетрівського укріплення, про яку він писав своєму другові в листі: "Ця найпрекрасніша жінка для мене — справжня благодать Божа. Я покохав її високою чистою любов'ю". Глузування оточуючих із приводу спільних прогулянок зробило своє. Платонічний роман скінчився, і всі наступні роки вони лиш підтримували дружні стосунки" [4].

"Ще одним коханням Шевченка була 16-ти річна актриса Катя Піунова, з якої він хотів одружитися. Він всіляко допомагав її акторській кар'єрі, але дівчина виявилася надто невдячною, або просто не наважилася пов'язати своє життя з чоловіком, який майже на тридцять років був старшим від неї"[3, с. 33 – 38].

"Останнім почуттям, що спалахнуло в серці Шевченка, було до 19-ти річної кріпачки Ликери Полусмакової. Він зваблював простакувату дівчину дорогими подарунками, тільки за один день (3 вересня 1860 року) він витратив на презенти понад 180 рублів. Дівчина була для нього останньою надією на сім'ю, тому Тарас запропонував їй одружитися та переїхати до України. Ликера відмовилася переїжджати з Петербурга і після цього вони вже не зустрілися. Все життя дівчина шкодувала, що покинула Шевченка і часто відвідувала його могилу, плакала, молилася і просила "Прости мене, Тарасе! "" [2].

Висновки

Отже, Шевченко – це поет, до якого ми звертаємося постійно, він завжди актуальний. Про його особисте життя, кохання свідчать його твори. Адже саме вони – це його внутрішній світ, стан душі, духовність, мораль тощо. Його поезію перекладено понад ста мовами. Також поезію Тараса Григоровича переклали на мову есперанто та східні мови: японська, корейська, арабська. Слава відомого українського письменника закарбована в пам'яті не одного покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шевченко Т. Г. Зібрання творів: У 6 т. – К., 2003. – Т. 1: Поезія 1837-1847. – 784 с.
2. <https://www.5.ua/suspilstvo/taras-shevchenko-i-zhinky-vidverto-pro-osobyste-zhyttia-poeta-166243.html>
3. Дмитро Чуб. Живий Шевченко (інтимне життя поета). – Мельбурн: Ластівка. – 1987. – 155 с.
4. <https://chz.org.ua/vony-nadyhaly-shevchenka/>
5. Дзюба І. М. Тарас Шевченко. Життя і творчість. – К.: "Києво-Могилянська академія". – 2008. – 720 с.

Азарова Лариса Євстахіївна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kmz2427@gmail.com

Скидан Тетяна Миколаївна – студентка групи УБ-21б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tanaskidan1@gmail.com

Azarova Larisa Yevstahievna – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department of Linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kmz2427@gmail.com

Skydan Tetyana Mykolaivna – student group SM-21b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tanaskidan1@gmail.com